

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

PATIKRINIMO ATASKAITA DĖL UOGINIŲ TRASOS NAUDOJIMO TEISĖTUMO

2018 m. lapkričio 30 d. Nr. K4- 4

Kupiškis

Bendra informacija

Patikrinimas atliktas pagal asociacijos pateiktą skundą Kontrolės ir audito tarnybai dėl galimai neteisėtų veiksmų Kupiškio rajono savivaldybės valdomos Uoginių trasos teritorijoje.

Savivaldybės kontrolieriaus 2018 m. spalio 23 d. pavedimu Nr. KP – 8 patikrinimą atliko Kupiškio rajono savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė.

Patikrinimo subjektas – Kupiškio rajono savivaldybės administracija (toliau – Savivaldybės administracija).

Patikrinimo tikslas – įvertinti Savivaldybės valdomo turto naudojimo teisėtumą Uoginių trasoje, Kupiškio r.

Patikrinimo rezultatai

Savivaldybė yra atsakinga už tai, kad savivaldybės turtas būtų valdomas, naudojamas ir disponuojama juo vadovaujantis visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais. Šių principų laikymasis pasireiškia tuo, kad savivaldybės turtas negali būti valdomas, naudojamas ir disponuojama juo taip, kad būtų tenkinami tik vienos socialinės grupės ar atskirų asmenų interesai arba poreikiai ir šis turtas netarnautų viešajam interesui. Minėtais principais turi

būti vadovaujamosi, priimant visus sprendimus dėl savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo.

Savivaldybės taryba pritarė projekto vykdymui

Kupiškio rajono savivaldybės taryba 2012 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-145 pritarė visureigių klubo „35 coliai“ projektui „Kur baigiasi kelias, teprasideda gyvenimas“ teikiamam Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai finansavimui gauti.

Kupiškio rajono savivaldybės taryba 2014 m. gruodžio 18 d. priėmė sprendimą Nr. TS-324 „Dėl žemės sklypo buvusio Uoginių žvyro karjero teritorijoje Uoginių kaime, Kupiškio rajone, suformavimo detaliojo plano patvirtinimo“.

Vadovaudamasi 2014 m. balandžio 16 d. su Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriumi sudaryta pirkimo – pardavimo sutartimi Nr. U5-11 ir detaliuoju planu, suformuotu kitos paskirties žemės sklypo projektu Nr.1, UAB „Geometra“ atliko žemės sklypo, buvusio Uoginių žvyro karjero teritorijoje Uoginių kaime, Kupiškio rajone, suformavimo kadastrinius matavimus ir parengė kadastro duomenų bylą.

2015 metais UAB „Geometra“ parengtoje Žemės sklypo kadastro duomenų suvestinėje duomenų apie inžinerinius statinius (automobilių ir motociklų sporto trasas) nenurodoma, tačiau UAB „Geometra“ pateiktame žemės sklypo plane yra pažymėtos žvyro trasos ir padangų tvoros.

Savivaldybės kontrolierius negali patvirtinti, kad Savivaldybės administracija, priimdama žemės klypo kadastrinių matavimų bylos atlikimo darbus, tinkamai priėmė darbus ir įvertino egzistuojančių sporto trasų neįrašymo į bylą faktą.

Žemės sklypui buvo nustatyti servitutai: 222 – teisė tiesti, aptarnauti, naudoti požemines, antžemines komunikacijas – inžinerinių tinklų apsaugos zonose inžinerinius tinklus aptarnaujančioms įmonėms (Servitutai S1 ir S2).

Savivaldybei pagal panaudą perduotame sklype be sutarties veiklą vykdo projekto vykdytojas

Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Kupiškio skyriaus vedėjo 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. 22VĮ-968-(14.22.2) 2015 m. gruodžio 30 d. buvo sudaryta Valstybinės žemės panaudos sutartis Nr. 22 SUN-3-(14.22.56), pagal kurią Kupiškio rajono savivaldybei pagal panaudą 99 metams buvo perduotas 21,7919 ha ploto žemės sklypas, kadastrinis Nr. 5705/0003:73, unikalus Nr.4400-3618-6084, esantis Muziejaus g. 9, Uoginių k., Kupiškio r.

Perduodamo neatlygintinai naudotis žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – visuomeninės paskirties teritorijos. Žemės sklypas perduodamas savivaldybės funkcijoms vykdyti. Sklypo vertė 40 600 Eur.

Minėtos sutarties 9 punktą nurodo, kad trečiųjų asmenų teisės į perduodamą neatlygintinai naudotis žemės sklypą yra galimos tik teisės aktų nustatyta tvarka.

Sutarties 12 punktą nurodo, kad Žemės sklype panaudos davėjui priklausantys melioracijos įrenginiai, keliai, tiltai kiti inžineriniai įrenginiai remontuojami panaudos gavėjo lėšomis.

Sutarties 14 punktą nurodo, kad sutartis panaudos davėjo reikalavimu nutraukiama prieš terminą, jeigu panaudos gavėjas naudojasi žemės sklypu ne pagal sutartyje nurodytas sąlygas, perduoda žemės sklypą naudotis trečiam asmeniui.

Sutarties 4 punktą nurodo, kad valstybinės žemės sklypo panaudos gavėjas statyti naujus statinius ar įrenginius ir rekonstruoti esamus gali, jei tokia statyba ar rekonstrukcija neprieštarauja nustatytam teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui ir nustatyta tvarka yra gavusi tokią statybą leidžiantį dokumentą.

Pagal panaudą perduotame Savivaldybei sklype buvo vykdomas projektas, finansuotas pagal Kupiškio rajono strategijos „Kupiškio rajono integruota 2007–2013 m. vietos plėtros strategiją gyvenimo kokybei kaime gerinti“ I-ojo prioriteto „Kaimo gyvenviečių viešosios infrastruktūros plėtra ir konkurencingumo stiprinimas“ priemonę „Kaimų atnaujinimas ir plėtra“, Uoginių žvyro karjero pritaikymas viešiesiems poreikiams. Projektą 2013 metais įgyvendino Kupiškio rajono visureigių klubas „35 coliai“.

Tačiau Savivaldybė nesudarė sutarties su projekto vykdytoju dėl žemės sklypo naudojimo. Projekto vykdytojas veiklą vykdė be jokios Savivaldybės kontrolės. Savivaldybės

kontrolierius negali patvirtinti, kad projekto vykdytojas Savivaldybės valdomame sklype vykdė teisėtą veiklą.

Metų metus egzistuojančios trasos suformuotos per 2018 metus

Patikrinimo metu Savivaldybės kontrolieriui buvo pateikta Uoginių k., Muziejaus g. 9, Kupiškio r., Nekilnojamojo daikto kadastrinių matavimų byla, kurioje nurodoma, kad pagal Kadastrinių duomenų nustatymo datą 2018 m. rugsėjo 19 d. plane pažymėti kiti inžineriniai statiniai: Automobilių sporto trasa ir Motociklų sporto trasa.

Abiejų trasų statybos pradžios metai ir statybos pabaigos metai nurodomi tie patys – 2018 metai. Minėtame plane sporto trasos nurodytos ne ilgiu, o pločiu. Trasų baigtumas – 100 proc. (1 lentelė).

1 lentelė. 2018 metais suformuotos trasos.

Duomenys užfiksuoti	2018-09-19	2018-09-19	
Pažymėjimas plane	a1	a2	
Pavadinimas	Automobilių sporto trasa	Motociklų sporto trasa	
Statybos pradžios/pabaigos metai	2018/2018	2018/2018	
Rekonstravimo pradžios/pabaigos metai			
Baigtumas	100 proc.	100 proc.	
Medžiaga	žvyras	žvyras	
Ilgis			
Plotas	17042,33	19770,10	
Vidutinė rinkos vertė, Eur	245	284	
Nusidėvėjimas, proc.	0	0	

Minėtą kadastrinių matavimų bylą parengęs geodezininkas pateikė Kitų statinių įkainojimo (perkainojimo) formas 2C, kuriose nurodė sporto trasų vidutinę rinkos kainą: automobilių sporto trasai – 245 Eur, motociklų sporto trasai – 284 Eur.

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius 2018-11-14 raštu Nr. S1-2768(4.11) Savivaldybės kontrolieriui pateikė informaciją, kad Savivaldybės administracija nėra išdavusi leidimų dėl turto pagerinimo darbų nuo 2015 metų, todėl lieka neaišku, kas ir kada bei kokiomis lėšomis suformavo inžinerinius statinius: automobilių ir motociklų sporto trasas.

Savivaldybės kontrolierius negali patvirtinti, kad minėti duomenys kadastrinių matavimų byloje atitinka faktinius duomenis Uoginių k., Kupiškio r. Tuo labiau, kad 2015 metais UAB „Geometra“ Savivaldybei pateiktame žemės sklypo plane jau buvo pažymėtos žvyro trasos ir padangų tvoros.

VVG duomenų apie investicijas į sporto trasas neteikė

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius Savivaldybės kontrolieriui 2018 m. lapkričio 6 d. raštu Nr. S1-2709 (4.11) pateikė informaciją, kad 21,7919 ha žemės sklypas, esantis Muziejaus g. 9, Uoginių k., Kupiškio sen., Kupiškio r., nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai. Pagal 2015 m. gruodžio 30 d. Valstybinės žemės panaudos sutartį Nr. 22 SUN-3-(14.22.56), Kupiškio rajono savivaldybė turi teisę naudotis sklypu, esančiu Muziejaus g. 9, Uoginių k., Kupiškio sen., Kupiškio r. Šiame sklype buvo įrengtos autokroso ir motokroso trasos pagal vietos veiklos projektą ir šio projekto vykdytojas buvo VšĮ „35 coliai“, kuris administravo ir atliko sporto trasų priežiūrą.

Savivaldybės kontrolierius nustatė, kad Savivaldybės administracijos direktorius pateikė netikslią informaciją, nes vadovaujantis Kupiškio rajono vietos veiklos grupės Kupiškio rajono integruota 2007 – 2013 metų vietos plėtros strategija gyvenimo kokybei kaime gerinti, patvirtinta Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. TS-217 „Dėl pritarimo Kupiškio rajono vietos veiklos grupės Kupiškio rajono integruotai 2007 – 2013 metų vietos plėtros strategijai gyvenimo kokybei kaime gerinti“, Kupiškio rajono savivaldybės taryba 2012 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-145 pritarė visureigių klubo „35 coliai“ projektui „Kur baigiasi kelias, teprasideda gyvenimas“, teikiamam Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai finansavimui gauti.

Savivaldybės kontrolierius kreipėsi dėl bendradarbiavimo ir informacijos pateikimo apie sukurtą turtą projekto įgyvendinimo laikotarpiu į Kupiškio rajono vietos veiklos grupę. Tačiau VVG informacijos Savivaldybės kontrolieriui nepateikė ir nurodė dėl duomenų pateikimo kreiptis tiesiogiai į pareiškėją visureigių klubą „35 coliai“.

Patikrinimo metu Savivaldybės kontrolierius išnagrinėjo skelbiamą informaciją svetainėje www.kvvg.lt

Nustatyta, kad svetainėje www.kvvg.lt nurodoma, kad visureigių klubo „35 coliai“ projektui „Kur baigiasi kelias, teprasideda gyvenimas“ Kupiškio rajono VVG skyrė 63 899,25 Lt (arba 18 478,67 Eur) paramą (2lentelė).

2 lentelė. Visureigių klubui „35 coliai“ skirtas finansavimas

Eil. Nr.	Vietos projekto pareiškėjo pavadinimas	Vietos projekto pavadinimas	Trumpas vietos projekto aprašymas	Vietos projekto paraiškos kodas	Skirta paramos suma, Lt	Iš paramos lėšų netinkama finansuoti PVM suma, kuri apmokama iš šiam tikslui skirtų Žemės ūkio ministerijos bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų	Pareiškėjo ir (ar) partnerio indėlis, Lt	Projekto vertė su PVM, Lt
6.	VISUREIGIŲ KLUBAS „35 COLIAI“	Kur baigiasi kelias, te prasideda gyvenimas	Šiuo projektu siekiama atnaujinti Uoginių trasą. Įgyvendinus projektą bus įrengtos trasos atskirai pritaikytos važiuoti automobiliais ir motociklais, sutvarkyta dalyvių (sportininkų) stovėjimo ir starto vieta. Tai padarys trasą patrauklia sportininkams, žiūrovams ir renginių organizatoriams.	LEADER -13- KUPIŠKI S-04-018	63 899,25	-	7 099,92 pareiškėjo įnašas natūra savanorišku darbu	70 999,17

Svetainėje skelbiama, kad projektas „Kur baigiasi kelias, teprasideda gyvenimas“, kurio vykdytojas visureigių klubas „35 Coliai“, yra įgyvendintas. Projekto metu yra **sutvarkytos autokroso ir motokroso trasos** (1 pav.). Pagal šią svetainėje skelbiamą informaciją darytina išvada, kad projekto įgyvendinimo metu buvo sukurtas ilgalaikis turtas – inžineriniai statiniai. Tačiau Kupiškio rajono VVG Savivaldybės kontrolieriui informacijos apie sukurtą ar pagerintą ilgalaikį turtą Savivaldybės valdomame žemės sklype neteikė.

Savivaldybės administracija aplaidžiai valdė pagal panaudą 2015 metais perimtą turtą (šiuo atveju žemės sklypą) Uoginių k., Kupiškio r., ir nereikalavo iš projekto vykdytojo ir Kupiškio rajono VVG, kad būtų pateikta informacija apie investicijas į sporto trasų suformavimą Savivaldybės valdomame žemės sklype.

1 pav. VVG svetainėje skelbiama, kad projekto lėšomis sutvarkytos autokroso ir motokroso trasos

Savivaldybės kontrolierius kartu su Kupiškio rajono seniūnijos seniūnu patikrinimo metu lankėsi Uoginių k. esančių trasų vietoje ir apžiūrėjo esamą situaciją. Apžiūrint trasas vietoje, nustatyta, kad automobilių sporto trasa prailginta kertant motociklų sportui skirtą trasą.

Savivaldybės kontrolierius negali patvirtinti, kad Kupiškio rajono VVG svetainėje skelbiama įvykdyto projekto informacija ir nuotrauka atitinka faktinę situaciją.

2018 m. kovo 22 d. laikraštyje „Kupiškėnų mintys“ spausdinamame straipsnyje „Techninio sporto entuziastų ambicijos viršesnės už taisykles?“ Visureigių klubo „35 coliai“ ir VŠĮ „Kupiškio auto-moto sportas“ vadovas S.V. teigė, kad sporto trasa naudojasi kaip europinio projekto vykdytojas. Projektas buvo pradėtas 2013 metais ir baigsis 2018 metais. Vadovas nurodo, kad pirmaisiais metais patobulino trasą, bet finansavimas baigėsi. Vėliau įrengė elektros stulpus, atitvarus, atliko trasos gerinimo darbus ir tai darė klubo lėšomis.

Savivaldybės administracijos direktorius Savivaldybės kontrolieriui pateikė informaciją, kad Uoginių trasoje sukurto ilgalaikio nekilnojamojo turto už Savivaldybės investicijas nebuvo, todėl sukurto turto dokumentų negali pateikti. Administracijos direktorius nesiėmė jokių veiksmų, kad teisės aktų nustatyta tvarka būtų apskaitomas kitomis lėšomis, tame tarpe ir iš europinių projektų, sukurtas turtas.

Nuo 2015 metų Savivaldybės administracija nėra išdavusi leidimų pagal panaudos sutartį valdomame sklype įrengti elektros stulpus, statyti atitvarus, gerinti trasas. Tačiau tokie įrenginiai Savivaldybės valdomame sklype yra pastatyti.

Savivaldybės kontrolierius, vietoje apžiūrėjęs trasas, nustatė, kad prieš metus statyti atitvarai jau surūdiję. Yra rizika, kad, pastatyti ne nauji atitvarai, o įsigyti iš kelininkų įmonės nebenaudojamo metalo laužo (2 pav.).

2 pav. Pastatyti surūdiję atitvarai.

Darytina išvada, kad minėtų organizacijų vadovas savavališkai, be Savivaldybės leidimų, Savivaldybės valdomame sklype statė įrenginius.

Kontrolieriaus nuomone, Savivaldybė nevykdė jokios kontrolės ir aplaidžiai valdė turtą (šiuo atveju žemės sklypą). Savivaldybės administracija nuo 2015 metų nevykdė sklypo inventorizacijos pagal teisės aktų reikalavimus, kurių metu būtų nustatytas faktiškai esantis turtas minėtame sklype.

Komerciniai renginiai organizuojami be konkurencijos ir nemokant mokesčių

Kupiškio rajono savivaldybė 2018 m. gegužės 24 d. sprendimu Nr.TS-153 atleido VšĮ „Kupiškio auto – moto sportas“, o 2018 m. gegužės 24 d. sprendimu Nr. TS- 152 atleido Visureigių klubą „35 coliai“ nuo vietinės rinkliavos mokesčio 2018 metais už masinių ir komercinių renginių organizavimą Uoginių kaime, Kupiškio seniūnijoje.

Savivaldybės kontrolieriui Savivaldybės administracija pateikė duomenis, kad 2018 metais Uoginių kaime buvo organizuoti 7 komerciniai renginiai. Tik už vieną organizuotą komercinį renginį buvo sumokėtas vietinės rinkliavos mokestis, nes organizatoriai nebuvo atleisti nuo minėto

rinkliavos mokesčio. Dėl atleidimo nuo rinkliavos mokesčio į Savivaldybės biudžetą 2018 metais negauta 1740 Eur.

Darytina išvada, kad Savivaldybė remia ūkine veikla besiverčiančius subjektus, leisdamą neatlygintinai naudotis valstybės turtu, kurį panaudos pagrindais valdo Savivaldybė.

Savivaldybės kontrolieriaus nuomone, automobilių ar motociklų sporto veikla užsiimantys klubai ar asociacijos užsiima ūkine veikla, nes apima tokias rinkoje siūlomas veiklas kaip sportinių renginių organizavimas. Todėl Savivaldybės leidimas naudoti pagal panaudą valdomą valstybės turtą konkreitiems ūkio subjektams išskirtinėmis, be konkurencijos, sąlygomis yra nesuderinamas su Konkurencijos įstatymu.

Savivaldybės kontrolierius atkreipia dėmesį, kad VšĮ „Kupiškio auto – moto sportas“, ir Visureigių klubas „35 coliai“, kurie naudojami Uoginių k. esančiomis trasomis be sutarties su Savivaldybe, užsiima tokia ūkine veikla, kurią rinkoje vykdo ir kiti ūkio subjektai. Todėl tokiems ūkio subjektams valstybės turto Uoginių k., Kupiškio r., perdavimas naudotis neskelbiant konkurencingos procedūros šio turto perdavimui (pavyzdžiui, nuomai ar pardavimui) bei atleidimas nuo vietinės rinkliavos mokesčio už masinių ir komercinių renginių organizavimą, sudaro palankesnes sąlygas teikti atitinkamas paslaugas, lyginant su kitais ūkio subjektais.

Konkurencijos įstatymo 4 straipsnyje viešojo administravimo subjektams, šiuo atveju Savivaldybei, įtvirtintos pareigos užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę ir vienodas konkurencijos sąlygas visiems atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams. Jeigu subjektas vykdo ūkinę veiklą – siūlo prekes ir paslaugas rinkoje, nepriklausomai nuo to, ar tokia savo veikla jie siekia pelno, ar ne, vykdydamas šią veiklą jis laikomas ūkio subjektu, kuriam taikomos konkurencijos taisyklės.

Nevykdamas skaidrių konkursų dėl turto naudojimo yra ydinga praktika, o šiuo metu Savivaldybėje vykdomas turto, esančio Uoginių k., Kupiškio r., teisinis reglamentavimas nėra pakankamas ir neužtikrina skaidraus, tikslingo ir teisingo turto perdavimo ūkio subjektams.

Savivaldybės ar valstybės turtas nėra savitikslis, jis turi duoti naudą visuomenei ir turi būti racionaliai tvarkomas. Teismų praktikoje pabrėžiama, kad valstybės ar savivaldybių turtas turi būti naudojamas tik siekiant tenkinti viešuosius interesus. Paprastai viešuoju interesu laikoma tai, kas objektyviai reikšminga, reikalinga, vertinga visuomenei ar jos daliai. Taigi, šis turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais.

PASTEBĖJIMAI

1. *Visi patikrinimo metu nustatyti dalykai rodo, kad Savivaldybės turtas (šiuo atveju žemės sklypas) valdomas neefektyviai, nes nesiekiami didžiausios naudos visuomenei ir neužtikrinama visų ūkio subjektų sąžininga konkurencija, pretenduojant valdyti viešąją nuosavybę ir naudotis ja.*

2. *Savivaldybės turtas valdomas nesilaikant viešosios teisės ir efektyvumo principų, nes Savivaldybės valdomame žemės sklype be sutarties su Savivaldybe, savavališkai veiklą vykdo VšĮ „Kupiškio auto – moto sportas“ ir Visureigių klubas „35 coliai“.*

3. *Savivaldybė nuo 2015 metų aplaidžiai valdė turtą (šiuo atveju žemės sklypą), nekontroliavo europinio projekto vykdytojo veiklos šiame žemės sklype, nuo 2015 metų neatliko turto inventorizacijos pagal teisės aktų reikalavimus.*

Rekomendacijos:

Siekiant užtikrinti, kad Savivaldybei priklausantis nekilnojamasis turtas būtų valdomas vadovaujantis visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais, rekomenduojame:

Savivaldybės administracijos direktoriui:

1. Teisės aktų nustatyta tvarka uždrausti VšĮ „Kupiškio auto – moto sportas“ ir Visureigių klubui „35 coliai“ bet kokią savavališką veiklą pagal panaudą Savivaldybės valdomame žemės sklype Uoginių k., Kupiškio r.

2. Siekiant užtikrinti efektyvų Savivaldybės valdomo turto naudojimą bei vienodas ūkio subjektų veiklos sąlygas rinkoje spręsti klausimą dėl sporto trasų Uoginių k., Kupiškio r., administravimo perdavimo Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centrui.

3. Teisės aktų nustatyta tvarka išreikalauti pateikti dokumentus, patvirtinančius investicijas į sporto trasas Uoginių k., Kupiškio r., kurios buvo patirtos vykdant projektą ar iš kitų šaltinių.

4. Parengti ir patvirtinti Uoginių k., Kupiškio r., esančių sporto trasų naudojimo tvarką, nurodant, kad subjektams, vykdančioms ūkinę veiklą, šis turtas neatlygintinai neperduodamas ir nuo rinkliavos mokesčio neatleidžiami.

5. Inventorizaciją atlikti teisės aktų nustatyta tvarka, įvertinant žemės sklype sukurtą turta, pastatytus įrenginius.

Savivaldybės kontrolierė

Vilma Mažeikienė